

ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΡΕΓΙΕΒ

Ο Σ Α Β Β Α Σ

-12

ΣΑΒΒΑΣ. — (Σηκώνεται, κάνει ένα βήμα προς τὸν καλόγερο). Πάψε πιά. Φτάνουν τὰ κακόματα. Ἐχασα - φτάνει ! Γιατὶ θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ τὶ καπνὸ φουμάρω, ἀκούς !

ΒΑΣΙΑΣ. — Σάββα Γεώργοβιτς, ἀγαπητέ μου, μή !

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Υποχωρεῖ λίγο). Σιγώτερα, σιγώτερα ! Δὲν εἴμαστε στὸ δάσος, ὅπου μπορεῖ νὰ σφάξει κανένας ἐμπόρους. Ἐδῶ εἶναι κόσμος, πολλὸ κοντά.

ΣΑΒΒΑΣ. — (Σκυθρωπὸς). Ἐμπρός, μίλα. Πάμε !

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Γιατὶ νὰ πάμε ; Ἐγὼ κ' ἐδῶ μπορῶ νὰ τὰ πῶ ὅλα, δὲν ἔχω, μυστικά ! Ἐσεῖς ἔχετε μυστικά, μὰ ἐγὼ ὄχι.

ΣΑΒΒΑΣ. — Ἐδῶ πέρα θάρχισεις νὰ λές ψέμματα...

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Ζωηρά, μὲ δάκρυα). Εἶναι ἁμαρτία νὰ μιλάτε ἔτσι, Σάββα Γεώργοβιτς, εἶναι ἁμαρτία. Γιατὶ προσβάλλετε τὸν ἄνθρωπο ; Γιατὶ τὸν εἶδατε μέσα στὸ βάλτο ; Εἶναι ἁμαρτία εἶναι κρίμα !

ΣΑΒΒΑΣ. — (Μὴ ἐννοώντας). Μὰ τὶ ἔπαθες ;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Τέτοια μέρα καὶ νὰ πῶ ψέμματα ! Ὁλυμπία Γεώργοβνα, τουλάχιστο σεῖς, Θεέ μου, Θεέ μου ! Σήμερα θὰ ψάλλουν τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» τὸ καταλαβαίνετε αὐτό ;

(Περνᾷ κόσμος. Μερικοὶ ρίχνουν πίσω τους βλέμματα πρὸς τὸν ὄμιλο μὲ τοὺς δυὸ καλόγερους, καὶ γυρίζοντας, περνοῦνε).

ΛΥΠΑ. — (Ταραγμένη). Πάτερ Κοντράτη...

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Χτυπάει τὸ στήθος του). Τὸ καταλαβαίνετε αὐτό. Ἄ-ά-ἄχ ! Ζοῦσα ὅλη τὴ ζωὴ μου σὰν κατεργάρης, καὶ νῦν, πὺν μὲ κατάντησε ὁ Θεός ! Ὁλυμπία Γεώργοβνα, τὸ καταλαβαίνετε σεῖς αὐτοί ; Αἱ ! Καταλαβαίνετε ;

ΣΑΒΒΑΣ. — (Σαστισμένος). Μίλα μὲ εἰς σειρά, βρε ἀδερφέ ! Φτάνουν πιά τὰ κλάμματα.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Κουνάει τὸ χέρι). Δὲ θυμῶνω μαζί σας. Ἐσεῖς τί...

ΣΑΒΒΑΣ. — Μίλα καθαρά, σοῦ λέω !

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Θὰ τὰ πῶ στὴν Ὁλυμπία Γεώργοβνα καὶ ὄχι σὲ σᾶς. Μὲ ξέρετε, Ὁλυμπία Γεώργοβνα, γιὰ μεθύστακα, γιὰ παλιάνθρωπα, τώρα ἀκοῦστε. Καὶ σεῖς (πρὸς τὸν Σπεράνσκη) ἀκοῦστε με, νέε, θὰ σᾶς ἀφελήσῃ, νὰ δῆτε πόσο ὁ Θεὸς εἶναι δικαίος.

ΛΥΠΑ. — Τὸ βλέπω, πάτερ Κοντράτη. Συγχωρεῖτε με.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς συχωρέσει, ἐγὼ τί εἶμαι, ... Ἀκοῦστε, Ὁλυμπία Γεώργοβνα, δὲν ἀκούσα τὴ συμβουλὴ σας, μὰ ἐπῆγα στὸν πάτερ ἡγούμενο μ' αὐτὴ τὴ διαβολικὴ μηχανή. Ἀληθινὰ διαβολική ! Καὶ τοῦ τᾶπα ὅλα μὲ τὸ νῖ καὶ μὲ τὸ σῖγμα.

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ. — (Ἐννοώντας). Ἄ, ἔτσι λοιπόν. Τὶ παράξενο γεγονός...

ΒΑΣΙΑΣ. — (Σιγά). Αἱ, σιωπᾶτε λοιπὸν ἔσεῖς, τὶ ἀνακατεύετε ;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Ναί... Ὁ πάτερ ἡγούμενος τᾶ-

χασε. «Ξέρεις, μοῦ λέει, μὲ ποιόνα ἔχεις νὰ κάνεις» ; «Ξέρω». τοῦ εἶπα, μὰ ἔτρεμα ὁλόκληρος. Μαζευτήκαν, πὺν λέτε, ὅλοι, συμβουλευτήκε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ μοῦπανε, νὰ τί μοῦπανε : «Κοντράτη, ὁ Θεὸς σὲ διᾶλεξε γιὰ ὄργανο τῆς ἁγίας θέλησής του. Ναί, (κλαίει), σ' ἐδιᾶλεξε ὁ Θεὸς γιὰ ὄργανο...

ΛΥΠΑ. — Λοιπὸν, λοιπὸν ;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Ναί, πῆγαινε, μοῦπανε, νὰ δᾶς αἰς τὴ μηχανή, ὅπως σοῦ διάταξε καὶ κούρντισέ την.. «Ὅλα ὅπως ἔπρεπε νὰ γίνουν ! Ἄς γίνῃ ἡ διαβολικὴ σκέψη ὅπως πρέπει. Καὶ μεῖς μὲ τοὺς ἀδελφούς, λέει, θὰ πᾶμε μὲ ψαλμούς νὰ πάρουμε τὴν εἰκόνα ἀπὸ κεῖ. Καὶ θὰν τὴ θγάλαμε ἔξω. Νά, καὶ ὁ διάβολος θὰ μείνῃ στὰ πόδια τοῦ λουτροῦ.

ΣΑΒΒΑΣ. — ὦ !

ΛΥΠΑ. — (Ἀπορώντας). Σταθῆτε, πάτερ Κοντράτη... Πῶς εἶναι δυνατό αὐτό ;

(Ὁ Σάββας γελά δυνατά).

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Περιμένετε, Ὁλυμπία Γεώργοβνα. Κι ὅταν, εἶπε, γίνῃ ἡ διαβολικὴ συνέργεια, τότε ἐμεῖς θὰ τὴ βάλλουμε πάλι στὴ θέση της, τὴν ἁγία εἰκόνα. Ναί... Αἱ καὶ τὴ δὲ γινότανε τότε, δὲ μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ, πὺν τὴ θγάλαμε ἔξω. Ἐκλαίγαν οἱ ἀδελφοὶ κανένας δὲν μπορούσε νὰ ψάλῃ. Ἐκαίγαν τὰ κεριά... λίγο-λίγο. Μὰ σὰν τὴ θγάλαμε στὸ προαύλιο, καὶ σὰ σκεφτήκαμε, καὶ σὰ θυμηθῆκαμε... τί ἔμεινε στὴν ἁγία θέση της... Πέσαμε χάμω στὰ γόνατα γύρω στὴν ἁγία εἰκόνα καὶ πικρὰ, πικρὰ κλαίγαμε, ἀπὸ τὴ λύπη γιὰ τὴν καταστροφὴ : ἀγαπημένε μας, θησαυρέ μας, λυτήσου μας, γύρισε πάλι στὴ θέση σου !

(Ἡ Λύπα κλαίει, ὁ Βασίλειος σκουπίζει μὲ τὸ μανίκι του τὰ μάτια).

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Καὶ σὰν ἀκούστηκε ἐκεῖνο τὸ ποῦμ, σὰν ἐσκέπασε ὅλο τὸ μοναστήρι σταχτὴς καπνοῦ πὺν δὲν μπορούσαμε νὰ πάρουμε ἀνακτονὴ (φιθυριστά), τότε πολλοὶ εἶδαν μέσα στὸν καπνὸ τὸ πρόσωπό Του καὶ λιποθύμησαν ἀπὸ τὴ φρίκη ! Μὰ σὰν τὴν φέραμε πίσω, καὶ ὅλοι, χωρὶς νὰ συνεννοηθοῦμε, ψάλαμε «Χριστὸς Ἀνέστη», τὸ τί γίνηκε τότες δὲν περιγράφεται !

ΣΑΒΒΑΣ. — Ἀκούς, Λύπα... Μὰ τί ἔχετε ; Γιατὶ κλαῖτε ὅλοι ;

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ. — Μὰ εἶναι πάραπολύ συγκινητικὰ, Σάββα Γεώργοβιτς.

ΣΑΒΒΑΣ. — Μὰ σᾶς γελᾶσανε ! Ἦ λένε ψέμματα ὅλοι σας, ψέμματα μὲ δάκρυα ;

(Ὁ Κοντράτης κουνάει περιφρόνητικὰ τὸ χέρι).

ΛΥΠΑ. — (Κουνάει τὸ κεφάλι της κλαίγοντας). Ὁχι, Σάββα... Δὲν τὸ καταλαβαίνεις σὺ αὐτό, Θεέ μου !...

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Δὲν ἔχετε Θεό, γιὰυτὸ καὶ δὲν καταλαβαίνετε. Σεῖς, ἀγαπητέ, ἔχετε μοναχὰ ιδέες καὶ περηφάνεια καὶ κακία, γιὰυτὸ δὲν καταλαβαίνετε. Ἀχ, Σάββα Γεώργοβιτς, Σάββα Γεώργοβιτς ! Θέλατε κ' ἐμένα νὰ καταστρέψετε, μὰ ἐγὼ θὰ σᾶς τὸ πῶ

χριστιανικά: καλύτερα να μη γεννιώσαστε καθόλου !
ΣΑΒΒΑΣ. — Μὰ τί λές ! Μήπως τρελλάθηκα ;
ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Κουνάει τὸ χέρι, τοῦ γυρίζει
 τὴν πλάτη). Φωνάζετε ὅσο θέλετε !

ΒΑΣΙΑΣ. — Σάββα Γεώργιοις, μὴ φωνάζετε,
 μὴ ! Νῆ, εἶναι κόσμος... μᾶς κυττάζουν !

ΣΑΒΒΑΣ. — (Βάζει τὸ χέρι τοῦ στὸν ὄμο τοῦ
 Κοντράτη, σιγά). Ἄκουσε, ἐννοῶ... Βέβαια, μπροστά
 στοὺς ἀνθρώπους... Μὰ καὶ σὺ καταλαβαίνεις, Κον-
 τράτη, εἶσαι ἔξυπνος ἀνθρώπος, πολὺ ἔξυπνος, πὼς
 ἔλα αὐτὰ εἶναι κουταμάρες. Σκέψου, ἀδερφέ, σκέψου.
 Ἄφου τὴν εἰκόνα τὴ θγάλανε ἔξω, ποῦ εἶναι λοιπὸν
 τὸ θαῦμα ;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Τραβάει τὸ χέρι τοῦ Σάββα,
 κουνάει τὸ κεφάλι μιλᾷ δυνατά). Δὲν καταλαβαί-
 ντε : Ὅστε δὲν καταλαβαίνετε, αἱ

ΣΑΒΒΑΣ. — Ψιθυρίζει). Ἄκουσε, θυμήσου τὴ
 λέγαμεί..

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Δυνατά). Δὲν ἔχω κανένα
 μυστικὸ μαζὶ σας : τί μοῦ μιλάτε λοιπὸν σιγά... Καὶ
 πὼς νομίζετε ὅτι γίνονται τὰ θαύματα ; Ἄχ ἔσεῖς !
 Νὰ καὶ σεῖς εἰσαπτε ἀνθρώπος ἔξυπνος, κ' ἕνα τόσο
 ἀπλὸ πρῶμα δὲν μπορεῖτε νὰν τὸ φανταστήτε. Ὅλα
 σεῖς δὲν τὰ ἐκάματε, αἱ ; Ὅλα, καὶ τὴ μηχανὴ μοῦ ἐ-
 δώσατε, κ' ἡ ἐκρηξὴ γίνηκε. Ὅλα. Κ' ἡ εἰκόνα ἔμει-
 νε ἀπείραχτη ! Ἀπείραχτη, σὰς λέω, ἀκούτε, ἡ εἰκό-
 να ; Νά, αὐτὸ νὰ ἐξηγήσετε μὲ τὸ μυαλό σας !

ΛΥΠΙΑ. — (Βλέπει γύρω τῆς ταραγμένη). Πόσο
 εἶναι ἀπλὴ, πόσο εἶναι φοβερό. Κ' ἐγώ... μὲ τὰ χέρια
 μου... Θέ μου ! (Γονατίζει μὲ τὸ βλέμμα ἐστραμμένο
 στὸν οὐρανὸ).

ΣΑΒΒΑΣ. — (Βλέπει ἄγρια ὅλους : ὕστερα τὸν
 Κοντράτη). Ἐμπρός !

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Ὑποχωρεῖ μὲ φόβο). Τί μὲ
 κυττάζεις ;

ΣΑΒΒΑΣ. — (Φωνάζει). Τί... κουτὸς ποὺ εἶσαι !

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Χλωμασμένως). Σιγώτερε, αἱ
 σιγώτερε, σὰς λέω ! Φωνάζετε, μὰ σὰ φωνάξω κ' ἐγώ :

ΣΑΒΒΑΣ. — (Ἀγριοκυττάζοντας τὸ Σπεράνση)
 Τί χάσεις ἐσύ ; Εἶσαι φιλόσοφος, εἶσαι φιλόσοφος !
 Καταλαβαίνεις πόσο εἶναι κουτὰ ; νομίζουν πὼς εἶναι
 θαῦμα !

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ. — (Ὑποχωρώντας). Νὰ μὲ συμ-
 παθῶς, Σάββα Γεώργιοις, μὰ κατὰ τὴ γνώμη μου...
 δὲν ξέρω !

ΣΑΒΒΑΣ. — Δὲν ξέρεις ;

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ. — Μὰ καὶ ποῖος τὸ ξέρει ; (Φω-
 νάζει ἀπελπιστικά). Οἱ πεθαμένοι μοναχὰ, Σάββα Γε-
 ωργιοις, οἱ πεθαμένοι !

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Ἄ-χὰ ! Σὲ τσουρούφησε...
 Ἀντίχριστε !)

ΛΥΠΙΑ. — (Μὲ φόβη). Ἀντίχριστος !

(Ἀκούοντας τίς φωνές, πλησιάζουν πρῶτοι οἱ δύο
 προσκυνητὲς ποὺ ἦσαν μαζὶ μὲ τὸν Κοντράτη, ἐνώ-
 νονται σ' αὐτοὺς λίγο - λίγο καὶ ἄλλοι, μεταξὺ τῶν ὁ-
 ποιῶν καὶ ὁ ἀνθρώπος μὲ τὸ μακρὸ πανωφόρι).

Α' ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ. — Τί εἶναι πάτερ, αἱ ; Τὰ
 μολόγησε ;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Γιὰ δὲς τὸνε, γιὰ δὲς τὸνε !

(Στὸ ἄλλο φύλλο τελειώνει)

ΑΘΗΝΑ Ι. ΣΑΡΑΝΤΙΑΝ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. **N. Παγουλ.** Νομίζουμε πὼς ἔχουμε χρέος νὰ σοῦ
 εἰποῦμε τὴν ἀλήθεια : δηλ. πὼς μπορεῖς νὰ γράφεις καλύ-
 τερα ἀπὸ αὐτὸ τὰ δύο ποὺ μᾶς ἔστειλες, Σοῦ σινιστοῦμε
 δύο πράματα : 1ο) Νὰ διαβάσεις νέους ποιητὲς, κὶ ἂν ἐξέ-
 ρεις ξένη γλώσσα, καὶ ξένους : 2ο) Νὰ φίνεις τὰ ποιήματά
 σου στὸ συρτάρι σου ἕνα χρονο νὰ κρυώσουν, κ' ὕστερα
 νὰ τὰ ξαναδιαβάξεις, κὶ ἂν σ' ἀρέσει νὰ ἀκόμα, νὰ διορθώ-
 νεις ὅ,τι σοῦ φανεῖ καλύτερο, καὶ τότε νὰ τὰ στέλνεις γιὰ
 δημοσίευσιν. — κ. **M. Σανκ.** Ἀδύνατο νὰ δημοσιευτεῖ. —
 κ. **Π. Πικρ.** Θὰ δημοσιεύσουμε ἕνα δύο μὲ τὴ σειρά τους.
 — κ. **M. Σμπαρ.** Θαυμάσιο τὸ γράμμα σου ! καὶ δείχνει
 τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρώπου ποὺ πάει μπρός, ὅλο μπρός.
 Νά, ποὺ τοῦ λόγου σου ἐφαρμόξεις μόνος σου τὴ 2η συμ-
 βουλή ποὺ δίνουμε παραπάνω. Περιμένουμε νὰποχτήσου-
 με στὸ πρόσωπό σου ἕναν πρῶτης γκαμμῆς συνεργάτη.
 Βάλε τώρα καὶ σύγκρινε μερικοὺς ποὺ θυμῶνουν ὅταν τοὺς
 πῆς πὼς κατὶ λείπει ἀκόμα ἀπὸ τὴ δουλιὰ τους. — κ.
Γεώρ. Ι. Παπ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου. Τὸ «Ψυ-
 χοσάββατο, ἔτσι μᾶς ἀρέσει καὶ θὰ δημοσιευτεῖ. Ἐπίσης
 θὰ διαλέξουμε ἕνα ἢ δύο ἀπὸ τὰ τρία. — κ. **Ταν. Τσανκ.**
 Ἀρετὰ καλὸ, μὰ μεγαλοῦτοικο, κὶ ὅσο πιὸ μεγάλο εἶναι,
 τόσο πιὸ καλὸ πρέπει νὰ εἶναι γιὰ νὰ δημοσιευτεῖ. — κ.
Ἀπ. Μαγγ. Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τοῦ λόγου σου. Ἐτσι δὲ μπο-
 ροῦμε νὰ εἴμαστε βέβαιοι πὼς θὰ δημοσιευτεῖ. — κ. **Θοδ.**
Σανκ. Ἄν θέλεις τὴν ἀλήθεια, ἀκόμα δὲν εἴμαστε πολὺ
 εὐχαριστημένοι. Γιατὶ πρωτοαρχίζεις μὲ τὴν δύσκολη μορ-
 φὴ σὰν τοῦ σονέτου ; — κ. **Δ. Παρθ.** Θὰ δημοσιευτεῖ.
 Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου, Ἀπαντοῦμε ταχυδρομι-
 κῶς. — κ. **Γ. Βαλταδ.** Δὲ θυμούμαστε τίποτα, μὰ γιὰ νὰ
 μὴν ἀπαντήσουμε, θὰ πεῖ πὼς παράπεσε : γιατί ἐμεῖς ὅταν
 τοῦμε σ' ὅλους καὶ σ' ὅλους. Τὸ παράπονο ἔχει μέσα του
 πολλὰ, μὰ ἡ μορφὴ του ὅχι ἀνεγάρδιαστη, —δὲν τὸ διορθώ-
 νεις ; καὶ μαζὶ καὶ τίς χασμωδίες. — κ. **Ἀλεξ. Δρ.** Εἶναι
 μερικά πράματα ποὺ τὸ χαλοῦν τὸ «Κάτω ἀπὸ τὸ πῆκτο» :
 «στοροβίλια τοῦ πόνου», ὁ ὄγδος στίχος ἀκατανόητος. καὶ
 ὁ τελευταῖος : «τὸ πόν' ἀργοσαλεύει». — κ. **Νικ. Καρ.** Τὰ
 «Σύγγεφα» εἶναι ἕνα εἶδος ποὺ δὲ μᾶς ἀρέσει. Ἡ «Ἀρ-
 ρώστια» ἀρχίζει καλὰ : ὅμως πάρα κάτω : «θὲ νὰ κυλᾷ ἀπ'
 ἐντὸς μου» κ' ἡ τρίτη στοροφὴ πολὺ σκοτεινὴ : «Γιὰ σὺ τῆς
 Μάννας ὁ καημός» (;) — κ. **Δρ. Πιτρ.** Σίγουρα πὼς θὰ γρά-
 φεις, Ἀπόφευγε τίς χασμωδίες «τὰ-ἀνοιχτὰ» καὶ τοὺς κοι-
 νοὺς τόπους. Ἀκολούθησε τίς δύο συμβουλές ποὺ δίνουμε
 στὸ τελευταῖο φύλλο, σὴν ἀλληλογραφία.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

MERCURE DE FRANCE. (1 Δεκεμ). **I. Κέσσελ :** Ὁ
 Μπολσεβικισμὸς στὸ ἔργο τοῦ Δοστογιέφσκυ. — **Βαλεντίνο :**
 Ἡ Ἰνδικὴ φιλοσοφία καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Νιρβάνα. — **Γκι**
 — **Σάρελ Κρός :** ποιήματα. — **Μπουναμπρό :** Ἡ δραματιστρία
 τοῦ Λούμπλανδ. — κ.τ.λ. (Τεῖχος 15 Δεκεμβρ).

— Ἐξεδόθη τὸ «Μποινζεάκι» ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ κ.
 Βαρλέντη ὁ 4ος ἀριθμὸς μὲ φιλολογικὴν ὕλην, διηγήματα,
 κριτικὰς, ποιήματα κλπ.

“Ὅσοι παρακολουθοῦν τὴ ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗ
 καὶ ὅσοι θέλουν νὰ τὸν διαβάσουν τώρα καὶ
 δὲν ἔχουν τὰ πρῶτα φύλλα, μποροῦν νὰ τὰ
 ζητήσουν ἀπὸ τὴν ἐταιρείαν «Τύπος» καὶ θὰ
 τοὺς τὰ στείλει ἀμέσως.